[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 957: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 553

ਵੰਸ਼ਿਕਾ ਯਾਦਵ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 335 ਆਫ 2024)

23 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ, ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਤਾ-ਕਮ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲੀਕ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਕਮੀਆਂ ਹਨ।

ਹੈੱਡਨੋਟੇਸਟ

ਸਿੱਖਿਆ - ਪ੍ਰੀਖਿਆ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਤਾ-ਕਮ-ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਐਨਈਈਟੀ) (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਲੀਕ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਕਮੀਆਂ:

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: (i) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦਾ ਪੇਪਰ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਲੀਕ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ii) ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਲਗਭਗ 155 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ; (iii) ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 571 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 4,750 ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡੇਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਅਸਧਾਰਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਈਆਈਟੀ, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ - ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਐਨਟੀਏ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਡੇਟਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ; (iv) ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਤੀਜਾ ਖਰਾਬ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ; (v) ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਹਿਰ-ਵਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ-ਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡੇਟਾ ਅਤੇ 2022, 2023 ਅਤੇ 2024 ਦੇ ਡੇਟਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਲੀਕ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; (vi) ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਗੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਗੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; (vii) ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ - ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, (i) ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ; (ii) ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗੇ; (iii) ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ (iv) ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਤੱਤ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਪੂਰੀ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11 ਅਤੇ 12]

ਸਿੱਖਿਆ - ਪ੍ਰੀਖਿਆ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਤਾ-ਸਹਿ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਐਨਈਈਟੀ) (ਯੂਜੀ) 2024 - ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਲੀਕ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਕਮੀਆਂ - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ:

ਸਮਾਯੋਜਿਤ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ (i) ਐਨਟੀਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 23]

ਵੰਸ਼ਿਕਾ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਤਨਵੀ ਸਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [2015] 7 ਐਸਸੀਆਰ 780: (2015) 6 ਐਸਸੀਸੀ 573; ਸਚਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਚੋਣ ਬੋਰਡ (DSSSB) ਅਤੇ ਹੋਰ [2021] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1073: (2021) 4 ਐਸਸੀਸੀ 631 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਿੱਖਿਆ; ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ; ਪ੍ਰੀਖਿਆ; ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ; ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਤਾ-ਸਹਿ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ; ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਲੀਕ ਹੋਣਾ; ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਕਮੀਆਂ; ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਰਸ; ਅਸਧਾਰਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ; ਡੇਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ; ਸਲਾਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ।

ਕੇਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 335 ਆਫ਼ 2024

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ)
ਨਾਲ
ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 362, 369, 368, 431, 379, 377, 376, 375, 425, 401, 415, 407, 412, 383, 419, 406, 403, 398, 414, 423, 404, 427, 441, 420, 430, 446, 410, 382, 381, 394, 384, 389, 417, 2024 ਦੀ 393 ਅਤੇ 435, 2024 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰ: 28729, 2024 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ: 1741, 449 ਅਤੇ 392, 2024 ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ: 1659, 169, 1670, 1670 2024 ਦੇ 1596, 1808, 1741, 1737, 1735 ਅਤੇ 1730

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼ਿਵ ਮੰਗਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਨਰਿੰਦਰ ਹੁੱਡਾ, ਸੰਜੇ ਆਰ. ਹੇਗੜੇ, ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਵਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਸੰਤੋਸ਼ ਪਾਲ, ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾਰੀ, ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪੀ. ਵਿਲਸਨ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਚੌਧਰੀ, ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਥਾਮਸ ਪੀ ਜੋਸਫ, ਏ ਹਰੀਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਜਤ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਅਨੁਰਾਗ ਕੁਲਹਰੀਆ, ਵੈਭਵ ਯਾਦਵ, ਡਾ. ਨਵਿਆ ਜਨੂੰ, ਸੰਨੀ ਕਾਦਿਆਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰੁਲ ਡਾਗਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਿਓਰਾਨ, ਅਨਸ

ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੇਹਲਾ ਚੌਧਰੀ, ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਹ। ਸ਼ਰਯਾਬ ਅਲੀ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਲਾਂਬਾ, ਸ਼ਿਵ ਭਟਨਾਗਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਯੁਵਰਾਜ ਨੰਦਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੀਰਤੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੰਨੂ, ਵੇਦਾਂਤ ਪਰਧਾਨ, ਮੈਥਿਊਜ਼ ਜੇ. ਨੇਦੁਮਪਾਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ. ਐਮ. ਮਾਰੀਆ, ਐੱਨ. ਉਸ਼ਾ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮਾਲੀ ਕੁਰਨੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੋਹਿਣੀ, ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼ਿਵ ਮੰਗਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਨਰਿੰਦਰ ਹੁੱਡਾ, ਸੰਜੇ ਆਰ. ਹੇਗੜੇ, ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਵਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਸੰਤੋਸ਼ ਪਾਲ, ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾਰੀ, ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪੀ. ਵਿਲਸਨ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਚੌਧਰੀ, ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਥਾਮਸ ਪੀ ਜੋਸਫ, ਏ ਹਰੀਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਜਤ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਅਨੁਰਾਗ ਕੁਲਹਰੀਆ, ਵੈਭਵ ਯਾਦਵ, ਡਾ. ਨਵਿਆ ਜਨੂੰ, ਸੰਨੀ ਕਾਦਿਆਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਰੁਲ ਡਾਗਰ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਿਓਰਾਨ, ਅਨਸ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੇਹਲਾ ਚੌਧਰੀ, ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਹ। ਸ਼ਰਯਾਬ ਅਲੀ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਲਾਂਬਾ, ਸ਼ਿਵ ਭਟਨਾਗਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਯੁਵਰਾਜ ਨੰਦਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੀਰਤੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੰਨੂ, ਵੇਦਾਂਤ ਪਰਧਾਨ, ਮੈਥਿਊਜ਼ ਜੇ. ਨੇਦੁਮਪਾਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ. ਐਮ. ਮਾਰੀਆ, ਐੱਨ. ਉਸ਼ਾ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮਾਲੀ ਕੁਰਨੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੋਹਿਨੀ ਅਮੀਨ, ਸ਼ਮੀਮ ਫੈਜ਼, ਸ਼ਵੇਤੰਕ ਸੈਲਕਵਾਲ, ਤਨਮਯਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਦਿਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਦੀਪਕ ਪੰਜਵਾਨੀ, ਅਨਸ ਤਨਵੀਰ, ਏਬਾਦ ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਮਯੰਕ ਸੂਰਿਆਨ, ਜ਼ੈਦ ਰਜ਼ਾ, ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਅਲੀ, ਅੰਕਿਤ ਤਿਵਾਰੀ, ਪੀ. ਤਨਯੇਸ਼ ਚੰਦਰਾ, ਐੱਮ. ਸ਼ੁਕਲਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਆਸਿਫ ਅੱਬਾਸ, ਰਾਘਵ ਗੁਪਤਾ, ਆਯੂਸ਼ਮਾਨ ਜੌਹਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਜੌਹਰੀ, ਆਕਰਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਸਲਮ ਅਹਿਮਦ ਜਮਾਲ, ਰੋਹਿਤ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਬੀਸਤਾ ਨਬੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖਿਆਲੀ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ. ਦਿਵੇਦੀ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਅਰੁਣਾਚਲ, ਤਸਲੀਮ ਆਰਿਫ, ਸਤਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਈਸ ਅਹਿਮਦ, ਹਰੀਲਾਲ ਐੱਸ, ਰਾਹਤ ਖਾਨ ਅਫਰੀਦੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਤਿਕਾ ਰੁੰਗਟਾ ਬਜਾਜ, ਜੀਸ਼ਾਨ ਹੈਦਰ, ਹਰੀਸ ਬੀਰਨ, ਅਜ਼ਹਰ ਅਸੀਸ, ਆਨੰਦ ਬੀ. ਮੈਨਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸੁਨੀਲਕੁਮਾਰ, ਰਾਧਾ, ਕੁੰਭਮ, ਰਾਧੇ ਕੁੰਭਮ, ਸ਼ੁਭਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ। ਚੰਦਨਖੇੜੇ, ਐੱਸ.ਡੀ. ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਵੇਤਾ ਸਿਨਹਾ, ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨੂੰ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਰਥ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਾਏ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸ਼ੁਭਮ ਸਕਸੈਨਾ, ਡਾ. ਦਕਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨਮੋਲ ਗੋਇਲ, ਅੰਸ਼ੁਮਾਨ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾਣੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਨਵੀਨਰ ਕਨਵੀਨਰ, ਮੇਘ, ਡਾ. ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਗੌਤਮ, ਧਰੁਵ ਜੋਸ਼ੀ, ਵਿਨੈ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਅਜੈ ਕਨੋਜੀਆ, ਰੁਦਰ ਰਾਊਤ, ਵਿਨੈ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਖਾ ਜੌਹਨ, ਸ਼ੁਭਮ ਦਿਵੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਰੂ ਮਾਥੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨਵੀ ਦੂਬੇ, ਅਨੁਕ੍ਰਿਤ ਗੁਪਤਾ, ਮੇਕਾਲਾ ਗਣੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਰੈੱਡੀ, ਅਨਿਲੇਂਦਰ ਪਾਂਡੇ, ਸੀ. ਸਿੰਘ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਰੰਜਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਕਸ਼ਯਪ, ਸ਼ਿਵ ਸਾਗਰ ਤਿਵਾੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਤੂ ਵਰਮਾ, ਸਤੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਚੌਹਾਨ, ਨਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਅਵਧੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਪਾਰਥ ਸਾਰਥੀ, ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੌਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰ, ਧੀਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਲਾਟੀ, ਡਾ. ਉਪਾਧਿਆਏ, ਬਲਦੇਵ ਪਠਾਨੀਆ, ਈਸ਼ੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਨਸ਼ੀ ਆਹੂਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਾਲਿਨੀ ਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੂ ਬਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਸ਼ਾ ਪੰਵਾਰ, ਸੁਧੀਰ ਨਾਗਰ, ਸ਼ਮੀਮ ਅਹਿਮਦ, ਸੁਪ੍ਰਤੀਕ ਸਰਕਾਰ, ਅਰਨਬ ਸਿਨਹਾ, ਅਰਕੋ ਮੈਤੀ, ਸੌਰਵ ਗੁਪਤਾ, ਅਲਖ ਸਿੰਘ

ਵੰਸ਼ਿਕਾ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

ਅਲੋਕਿਤ, ਅਲੋਕਿਤ, ਅਲੋਕਿਤ, ਕਾਮਰੇਡ। ਕਿਸ਼ੋਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਕੁਮਾਰ, ਵਸੀਮ, ਤਨਮਯ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੀਹਰਸ਼ ਨਹੁਸ਼ ਬੁੰਦੇਲਾ, ਵੇਦਾਂਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਬੀ.ਕੇ. ਪਾਲ, ਚਿਨਮੋਏ ਖਲਾਦਕਰ, ਸੁਹਾਸ ਰਤਨਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਿਕਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਪੀ. ਰਮੇਸ਼, ਰਾਘਵ ਸੱਭਰਵਾਲ, ਡਾ. ਅਵਿਨਾਸ਼ ਪੋਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਂਚਲ ਪੋਦਾਰ, ਗੌਰਵ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਵਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਦ੍ਰਾਣੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਮੀਕਸ਼ਾ, ਤ੍ਰਿਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਤ੍ਰਿਵੇਸ਼, ਏ. ਗੋ. ਅਨੁਜ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼ੁਭਾਂਸ਼ੂ ਗੁਪਤਾ, ਚੈਤੰਨਿਆ, ਕਾਰਤਿਕ ਪੰਤ, ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਏ ਸੁਮਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇਲਾ ਸ਼ਿਖਰ ਸ਼ੀਲ, ਸੁਮੀਰ ਸੋਢੀ, ਅਮਨ ਨੰਦਰਜੋਗ, ਉੱਜਵਲ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਫਿਰੋਜ਼ ਸ਼ੇਖ, ਆਮਿਰ ਨਸੀਮ, ਇਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ, ਦਾਨਿਸ਼ ਜ਼ੁਬੈਰ ਖਾਨ, ਅਦਿੱਤੀ ਕੁਮਾਰ, ਅਦਿੱਤ ਕੁਮਾਰ, ਅਦਿੱਤੀ ਯੋੋਧ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯੋਧਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਖਾ ਬਖਸ਼ੀ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਸਹਾਏ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਸਹਿਰਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨਵੀ ਆਨੰਦ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੰਜਨ, ਸ਼ਾਜੂ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਕਾਲੜਾ, ਐੱਸ.ਐੱਨ. ਕਾਲੜਾ, ਕਮਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਚੰਦਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੁਸ਼ਾਰਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ.ਕਾਰਤਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਬੀਹਾ ਜ਼ੈਦੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਤੀ ਚੌਧਰੀ, ਅਨੁਜ ਭਾਵੇ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੈਸ਼ਵੀ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੈਸ਼ਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸ਼ਵਾਲ। ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ, ਦਿਵਾਕਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਦੁਤਿਆ ਵੀਰ, ਕਰੁਣਾਕਰ ਮਹਾਲਿਕ, ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਗੋਰੰਗਾ ਬਿਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਿਕਾ, ਸਰਬੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਈਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਿਤਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਮਰਜੀਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹਨੀ, ਪਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਹਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਗਰਵਾਲ। ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਕਨੂੰ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਯੰਕ ਪਾਂਡੇ, ਉਦੈ ਖੰਨਾ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਮਾਧਵ ਸਿੰਹਲ, ਕਨੂੰ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਜੈ ਕਨੋਜੀਆ, ਅਜੈ ਕਨੋਜੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੰਨਿਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਭਮ. ਦਿਵੇਦੀ, ਵਰੁਣ ਚੁੱਘ, ਭੁਵਨ ਕਪੂਰ, ਸ਼ਰੀਕਾਂਤ ਨੀਲੱਪਾ ਤਰਦਲ, ਸਮਰਪੀਤ ਗੁਪਤਾ, ਇਵਾਨ, ਪ੍ਰਾਂਜੁਲ ਚੋਪੜਾ, ਵਿਵੇਕ ਮਾਥੁਰ, ਸਾਨਿਯਤ ਲੋਢਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਜਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਭਿਨੰਦਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੌਰਭ ਰਾਜਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧਾ ਬੱਧਰਾ, ਦ੍ਰਿੜਧਾਰੀ ਪੰਨਾਧਾਰੀ। ਸੌਰਵ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤ ਐੱਸ. ਫਾਂਸੇ, ਆਦਰਸ਼ ਦੂਬੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ, ਕਾਰਤੀਕੇਯਾ ਰਸਤੋਗੀ, ਅਕਸ਼ੈ ਗਿਰੀਸ਼ ਰਿੰਜ, ਸਬਰੀਸ਼ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਨ, ਸੀ. ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਉਨਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅਪੂਰਵ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਸਵਰਾਜੀ, ਬੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਦਾਨਿਸ਼, ਬੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਡੀ. ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਰਾ ਕੌੜਾ, ਤੇਜਸ ਪਟੇਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨੁਸ਼੍ਰੀ ਭੱਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁਸਕਾਨ ਗਾਂਧੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤਿਕਾ ਸੈਣੀ, ਅਦਿੱਤਿਆ ਕੁਮਾਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਰਾਏ, ਵਿਕਾਸ ਵਡਿਤ, ਪੀਯੂਸ਼ ਗੋਇਲ, ਸਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਵਾ, ਤਰੁਣ ਬਜਾਜ, ਪਵਨ ਅਨੇਜਾ, ਜੁਗੁਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਬੀਲਾ ਕੇ.ਕੇ., ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਗੀਤ ਜੋਸ਼ੀ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਰ.ਡੀ.ਰਾਠੌਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਗੌੜ, ਸਾਗਰ ਪਹੂਨੇ ਪਾਟਿਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਕੂਲਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਕੂਲਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਕੂਲਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਗੌੜ, ਸ. ਸੰਗੀਤਾ ਐਸ.ਪਹੂਨੇ ਪਾਟਿਲ, ਅਭਿਨਵ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਕੁਸ਼ਾਗਰ ਪਾਂਡੇ, ਅਵਿਨਾਸ਼ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਯਸ਼ਸਵੀ ਐਸ.ਕੇ. ਚੋਕਸੀ, ਅੰਕਿਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼ਾਂਤ, ਵਿਜੇ ਰਾਜਪੂਤ, ਯਸ਼ੀਸ਼ ਚੰਦਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਏ, ਮਧੂਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾਰੀ, ਰਜਨੀਸ਼

ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਲਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਹਿਜ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਸ. ਲਾਹਾ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੈਂਡਰਾ ਜੇਸਨ, ਮੈਸਰਜ਼. ਐਮ.ਆਰ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਡਾ: ਗੌਰਵ ਗੁਪਤਾ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਇਰ, ਰਿਤਿਕ ਗੁਪਤਾ, ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਤਲ ਗੁਪਤਾ, ਪੁਨੀਤ ਖੰਨਾ, ਮਯੰਕ ਅਗਰਵਾਲ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਨੀਤ ਯਾਦਵ, ਅਮੀਰ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਨਾ ਓਮਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਨੀ ਗਾਰਮੀਤ, ਸਾਚੀ ਮੈਥਿਊ, ਸਾਂਚੀ ਮਾਥੂ, ਡਾ. ਨਿਖਿਲ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਜੈਨ, ਬਿਜੋ ਮੈਥਿਊ ਜੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਿਫਟੀ ਮਰੀਅਮ ਜੋਸੇਫ, ਡਿੰਨੀ ਥਾਮਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਐਚ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜੂ ਕੇ ਵਰਕੀ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਂਦਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਪਾਰੀਕ, ਵਰੁਣ ਪੂਨੀਆ, ਕੈਲਾਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਂਡੇ, ਏ. ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ. ਕੁਮਾਰੀ, ਏ. ਕੁਮਾਰ. ਰਾਜੋਰਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ਵਰ ਝਾਅ, ਮਾਹੀ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਚਾਵਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਦੇਵੀਡੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਾਮਿਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤਿਕਾ ਰਾਜ, ਨੀਰਜ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵਰੁਣ ਵਰਮਾ, ਪ੍ਰਹਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਕੇ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਆਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਚਲ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਗੁਸਾਈਂ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਇਨ-ਪਰਸਨ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਆਦੇਸ਼

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗਤਾ-ਕਮ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਯੂਜੀ)[1] 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ 5 ਮਈ 2024 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ 4 ਜੂਨ 2024 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2. ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 571 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 4,750 ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 14 ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਲਗਭਗ 23,33,297 ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਅੰਡਰ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 1.08 ਲੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਖਲਿਆਂ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 56,000 ਸੀਟਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ 52,000 ਸੀਟਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।

3. 50ਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 180 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ 720 ਅੰਕ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਉੱਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 50ਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 720 ਵਿੱਚੋਂ 164 ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਪਰ MBBS ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਟਾਂ ਗੈਰ-ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ

1. ਨੀਟ (ਯੂ. ਜੀ)
2. ਐਨ.ਟੀ.ਏ.

ਅਤੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲੀਕ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕਲਪਿਤ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਕਮੀਆਂ ਹਨ।

5. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਲੀਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਨਵੀ ਸਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਸਚਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਚੋਣ ਬੋਰਡ (DSSSB) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

6. 8 ਜੁਲਾਈ 2024 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨਟੀਏ; ਭਾਰਤ ਸੰਘ; ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਬੀਆਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ, ਗੁਜਰਾਤ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਝਾਰਖੰਡ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ FIRs ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:.

(i) ਕੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ;

(ii) ਕੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ
(iii) ਕੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਾਗ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ।

7. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

8. ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਐਨਟੀਏ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਈ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

9. ਦਲੀਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

5 "ਸੀਬੀਆਈ"

10. ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ।

11. ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦਾ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ 2024, 17 ਜੁਲਾਈ 2024 ਅਤੇ 21 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰੀਬਾਗ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਲਗਭਗ 155 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ;

(iii) ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 571 ਸ਼ਹਿਰਾਂ

---

3 [2015] 7 ਐਸਸੀਆਰ 780: (2015) 6 ਐਸਸੀਸੀ 573

4 [2021] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1073: (2021) 4 ਐਸਸੀਸੀ 631

ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 4,750 ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡੇਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਅਸਧਾਰਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਈਟੀ, ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਨਟੀਏ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਡੇਟਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ;

(iv) ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਤੀਜਾ ਖਰਾਬ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ;

(v) ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਹਿਰ-ਵਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ-ਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡੇਟਾ ਅਤੇ 2022, 2023 ਅਤੇ 2024 ਦੇ ਡੇਟਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਲੀਕ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(vi) ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਗੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਗੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੱਭਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(vii) ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, (i) ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ; (ii) ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗੇ; (iii) ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ; ਅਤੇ (iv) ਹਾਸ਼ੀਏ

'ਤੇ ਪਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਤੱਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਪੂਰੀ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:

"ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਬਿਆਨ I: ਪਰਮਾਣੂ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਚਾਰਜ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਿਆਨ II: ਹਰੇਕ ਤੱਤ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

(1) ਬਿਆਨ I ਗਲਤ ਹੈ ਪਰ ਬਿਆਨ II ਸਹੀ ਹੈ।

(2) ਬਿਆਨ I ਅਤੇ ਬਿਆਨ II ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ।

(3) ਬਿਆਨ I ਅਤੇ ਬਿਆਨ II ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ।

(4) ਬਿਆਨ I ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਿਆਨ II ਗਲਤ ਹੈ।"

14. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

15. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਐਨਟੀਏ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉੱਤਰ ਕੁੰਜੀ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਚੌਥਾ ਵਿਕਲਪ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਨਟੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

16. 22 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, IIT, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। IIT, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਊਰਜਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ (i) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰਦੀਪਤਾ ਘੋਸ਼; (ii) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਦਿਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ; ਅਤੇ (iii) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਕਲਪਾ ਘੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

17. IIT, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਮਾਹਰ ਟੀਮ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਲਪ (4), ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਕਲਪ (4) ਜਿਸਨੂੰ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"(4) ਬਿਆਨ I ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਿਆਨ II ਗਲਤ ਹੈ।"

18. IIT, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਮਾਹਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਐਨਟੀਏ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਲਪ (2) ਅਤੇ (4) ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ।

19. ਅਸੀਂ ।IT, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਨਟੀਏ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਧੇਗਾ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ (4), ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਨਟੀਏ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਟੀਏ 1,563 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1,563 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਟੀਏ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

21. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਟੈਸਟ ਦੁਬਾਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਸਮੇਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਹਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

22. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾ. ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਇਸਰੋ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(i) ਡਾ. ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ

(ii) ਡਾ. ਰਣਦੀਪ ਗੁਲੇਰੀਆ, ਮੈਂਬਰ

(iii) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੀ.ਜੇ. ਰਾਓ, ਮੈਂਬਰ

(iv) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਕੇ, ਮੈਂਬਰ

(v) ਸ਼੍ਰੀ ਪੰਕਜ ਬਾਂਸਲ, ਮੈਂਬਰ

(vi) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਦਿਤਿਆ ਮਿੱਤਲ, ਮੈਂਬਰ

(vii) ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਜੈਸਵਾਲ, ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ

23. ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ (i) ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) ਅਤੇ ਐਨਟੀਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ (ii) ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਐਨਟੀਏ ਜਾਂ ਐਨਈਈਟੀ (ਯੂਜੀ) 2024 ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਜੋ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

2024 ਦਾ ਟੀ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 1602

25. 2024 ਦੇ ਟੀ.ਪੀ. (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1602 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 404 ਆਫ 2024, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 381 ਆਫ 2024, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 398 ਆਫ 2024 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰ. 28729 ਆਫ 2024

26. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

27. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2024 ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 379 ਵਿੱਚ 2024 ਦਾ IA ਨੰਬਰ 146158 ਅਤੇ 2024 ਦਾ IA ਨੰਬਰ 146162

28. ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਨਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਹੈ।

29. ਗੱਲਬਾਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਡਬਲਿਊ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰ. 2024 ਦਾ 335 - ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣਾ ਹੈ
2024 ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 404, 2024 ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 381, 2024 ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 398 ਅਤੇ 2024 ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰ. 28729 ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

2024 ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 379 ਵਿੱਚ 2024 ਦੀ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 146158 ਅਤੇ 2024 ਦੀ ਆਈਏ ਨੰਬਰ 146162 ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

+ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ